

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

State Examinations Commission

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2022

DUTCH

HIGHER LEVEL

Monday, 20 June
09:30 - 12:30

The 2022 examination papers were adjusted to compensate for disruptions to learning due to COVID-19. This examination paper does not necessarily reflect the same structure and format as the examination papers of past or subsequent years.

1 Dat millennials graag babyboomers belachelijk maken, is bekend. Nu zijn ze zelf aan de beurt. Generatie Z pakt 'de luie millennial' ongenadig hard aan.

2 Pippi de Nijs (20) wil er best voor uitkomen: ook zij basht millennials op TikTok. De Nijs ergert zich groen en geel aan de manier waarop millennials zeuren over 'adulting'. Ze hekelt millennials die te pas en te onpas refereren aan de jaren negentig ('alsof die zo bijzonder waren'), aan kattenfilmpjes en aan Harry Potter. En waarom willen millennials elke avocadotoast die ze bestellen delen op Instagram? "Je eet avocado op een broodje. Nou, én?" stelt De Nijs. "Shut up. Er zijn wel belangrijkere dingen in de wereld."

3 Met belangrijkere dingen doelt De Nijs op het klimaatprobleem, Black Lives Matter, op #MeToo, gender(on)gelijkheid en op het feminisme. Zaken die de millennial tot op zekere hoogte aan het hart gaan, maar waarvoor generatie Z zich, nog meer dan de generatie daarvoor, op een haast agressieve wijze inzet. Dat is online zichtbaar, maar ook bij fysieke demonstraties zoals de klimaatmars. Dertigers zijn in de minderheid, tieners en twintigers voeren de boventoon met generatie Z-rolmodel Greta Thunberg (17) in de frontlinie.

Onder millennials worden mensen gerekend die grofweg tussen 1980 en 1996 geboren zijn. Generatie Z is de generatie die daar direct op volgt en dat zijn dus jongeren van 24 jaar en jonger. Oftewel: een generatie die zich geen wereld zonder internet kan voorstellen.

4 De online millennialpesterijen begonnen een aantal weken geleden op TikTok. Maya (@mayalepa) een tiener uit de Verenigde Staten bespreekt in een nog geen vijftien seconden durende video wat haar precies dwarszit. 'Ik word zo moe van boomers die millennials en Gen Z op één hoop gooien. Persoonlijk wil ik niet geassocieerd worden met mensen die hun liefde voor Harry Potter als een belangrijk onderdeel van hun karakter beschouwen.'

5 Maya's video bleef niet onopgemerkt: ze kreeg er ruim 99.600 likes voor en meer dan 2000 reacties op. Door haar ergernissen te delen, plantte Maya het zaadje voor generatiegenoten die op hun beurt op internet óók hun ergernissen uitstortten over de in hun ogen verwende millennial die niet de handen uit de mouwen steekt, maar blijft dromen. Hashtags als #millennialsbelike en #millennialbashing werden binnen een paar dagen trending.

6 Ook de Amerikaanse @ogturtleneck (met ruim een kwart miljoen volgers op TikTok) spaart de millennial niet: op de achterbank van een auto, geflankeerd door zijn twee broertjes, bekritiseert hij millennials in een heuse top vijf. Met stip op nummer één staat de manier waarop millennials een volwassen activiteit uitvergrooten en afdoen als 'adulting'. 'Doe gewoon je was en kook je eten. Daar is niets bijzonders aan. Dat is geen adulting, dat hoort bij het leven,' meent de TikTokker.

Druk met zichzelf

7 "Millennials hebben een druk leven", vertelt Levy Pletting (18). "Maar ze zijn vooral druk met zichzelf en met hun imago. Als ik naar mijn omgeving kijk – en die is met uitzondering van mijn ouders niet ouder dan 22 – houdt het grootste gedeelte zich bezig met de wereld en hoe we die in positieve zin kunnen veranderen."

8 Pletting ziet en leest online wat er met de wereld gebeurt. Ze ziet wat Trump zegt en hoe trucks inrijden op groepen demonstranten. "Dat geeft me een machteloos gevoel. De toekomst van onze kinderen wordt hierdoor beïnvloed. Daarom is het belangrijk dat we kritisch blijven kijken en ons uitspreken. Millennials zouden daar óók tijd voor moeten maken."

9 Talitha Muusse (29) – die medepresentatrice is van OP1 op de Nederlandse NPO1 – generatie-expert en zelf millennial, voelt zich allesbehalve aangevallen. Ze vindt de kritiek op haar generatie verfrissend. Want waar de millennial sociale media gebruikt om op een bijna geforceerde wijze zorgvuldig uitgekende

content te verspreiden, doet generatie Z het tegenovergestelde: ze zijn expressiever, creatiever en delen op sociale media net zo graag een politiek getinte boodschap verpakt in een ironische grap of meme. Muusse: “Eigenlijk ownen zij social media zoals ze bedacht zijn. Met deze online pesterijtjes zeggen ze: millennial, loosen up. Neem jezelf niet zo serieus.”

Pesten en prikken

10 De millennials zijn serieus. “Dat zit deels in hun opvoeding verweven,” vertelt Aart Bontekoning (70). Hij is een Nederlandse sociaal psycholoog en gepromoveerd op generaties binnen organisaties. Volgens Bontekoning wordt een generatie gevormd in de eerste vijftien jaar van de opvoeding.

11 “Ouders voeden hun kinderen anders op dan dat hun eigen ouders dat hebben gedaan. De ouders van de millennials gaven hun kinderen mee: geef vorm aan je eigen leven. Dat zijn ze gaan doen, maar ze krijgen problemen wanneer ze gaan werken en in een vergrijsde organisatie terechtkomen.”

12 Wat er volgens Bontekoning dan gebeurt is dat de ‘vrije’ millennial een verschil binnen de organisatie probeert te maken, maar in het web van stugge managers en ellenlange meetings zijn of haar handelingsvrijheid en creativiteit verliest. “Dat maakt de millennial niet lui,” stelt Bontekoning. “Vergeet niet, het waren de millennials die midden in de kredietcrisis hun eerste stappen op de arbeidsmarkt zetten. Het probleem is dat millennials zich onbewust te veel aanpassen aan hun omgeving.”

13 Bij de generatie Z zag Bontekoning in één van zijn onderzoeken iets heel anders gebeuren. Generatie Z blijkt zeer bewust te zijn van processen, ook in de samenwerking met anderen. Hij kan dat herleiden naar de manier waarop zij uiterst serieus genomen worden door hun ouders, en dat die ze meenemen in de belevingswereld van volwassenen door hen processen uit te leggen.

14 Zo maakte hij ooit mee hoe een achtjarig meisje tegen haar ouders zei: “Papa, mama, jullie moeten met elkaar gaan praten, want zo gaat het niet goed.” Zo’n uitspraak is volgens Bontekoning tekenend voor de generatie. Hij is dan ook erg benieuwd wat er gaat gebeuren als generatie Z toetreedt tot de arbeidsmarkt. “Hopelijk zullen zij wél eerder geneigd zijn om aan het management van een bedrijf te vragen waarom ze doen wat ze doen en durven ze door het verouderde gedachtegoed van de managers heen te breken.”

15 Generatie Z mag best blijven pesten en prikken, voor opschudding bij millennials gaat het waarschijnlijk niet zorgen. De Nijs: “Er werd lang gedacht dat millennials het grootste platform hadden, maar wij zijn nu een inhaalslag aan het maken. Voor millennials wordt het nu pijnlijk duidelijk dat ze niet cool meer zijn. De meeste millennials hebben of beginnen nu aan een gezin. Wij hebben nu het grootste platform.

16 Muusse: “Het is goed dat de ene generatie zich afzet tegen de andere. Dat maakt van een generatie een generatie. Maar, generatie Z moet niet vergeten dat de millennials ook hun kwaliteiten hebben en, hoe moeilijk ze het ook vinden om dit te moeten horen: dat ze in veel opzichten ook op elkaar lijken. Millennials hebben namelijk het fundament gelegd waar generatie Z nu op kan voortbouwen.”

Het Parool, Alice Boothby, 6 juli 2020, 20:00. Het Parool is een Nederlands dagblad. Alice Boothby is een freelance journalist die voor verschillende kranten schrijft. De tekst werd aangepast voor dit examen.

Beantwoord alle vragen van deel 1 en 2

Totaal aantal punten: 70

VRAGEN EN OPDRACHTEN

Alle antwoorden moeten in het Nederlands gegeven worden. Schrijf volledige zinnen in je antwoorden.

Deel 1: tekstbegrip**(30 punten)**

1) Waarnaar verwijzen de volgende woorden?

a: 'ze' (alinea 1: Nu zijn ze zelf aan de beurt.):

(1 punt)

b: 'dat' (alinea 3: Dat is online zichtbaar, maar ook bij fysieke demonstraties zoals de klimaatmars.)

(1 punt)

c: Waarnaar verwijst 'die' in het zinsdeel:

'..houdt het grootste gedeelte zich bezig met de wereld en hoe we die in positieve zin kunnen veranderen.'" (alinea 7)

(1 punt)

d: Wat betekent 'op één hoop gooien' in de zin:

'Ik word zo moe van boomers die millennials en Gen Z op één hoop gooien'. (alinea 4)

(1 punt)

e: Wat betekent 'inhaalslag' in deze zin:

"Er werd lang gedacht dat millennials het grootste platform hadden, maar wij zijn nu een inhaalslag aan het maken. (alinea 15)

(1 punt)

Met platform wordt bedoeld: de meeste invloed

2. Geef drie voorbeelden van zaken waaraan Pippi de Nijs zich ergert.

(3 punten)

Leg ook uit waarom ze daardoor geërgerd is.

(2 punten)

3. Leg uit hoe – volgens de tekst – de opvoeding van millennials er mee toe leidt dat ze soms conflicten op de werkvloer ondervinden. Geef ook minstens één voorbeeld van zo'n conflict.

(5 punten)

4. Bespreek waarom de uitspraak "'Papa, mama, jullie moeten met elkaar gaan praten, want zo gaat het niet goed.'" (alinea 14) typerend is voor Generatie Z.

(5 punten)

5. Gebaseerd op de tekst: Wat zijn volgens de vertegenwoordigers van Generatie Z de grootste verschillen in levensvisie en handelwijze tussen Generatie Z en de millennials?

(5 punten)

6. In alinea 16 zegt Muusse: "'Het is goed dat de ene generatie zich afzet tegen de andere. Dat maakt van een generatie een generatie.'"

Ben je het daarmee eens of niet?

Verdedig je standpunt.

(5 punten)**Deel 2: opstel****(40 punten)**

Schrijf een opstel van minimum 300 woorden. Kies één van de volgende opgaven.

a) 'De oudere generatie oogst wat ze zelf heeft gezaaid.'

Wat denk jij over de verantwoordelijk die oudere generaties dragen ten opzichte van je eigen generatie?

Geef je visie op deze stelling in een essay van ongeveer 300 woorden.

Zorg ervoor dat je visie een duidelijke stelling en argumentatie heeft.

Of

b) Hoe echte vriendschap wordt gemaakt.